

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосов Н.М. Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья / Н.М. Амосов. – М.: Издательство АСТ; Донецк: Сталкер, 2002. – 590 с.
2. Бароненко В.А. Здоровье и физическая культура студента: Учеб. пособ. / В.А. Бароненко. – М.: Альфа-М, 2003. – 352 с.
3. / Э.Г. Булич, И.В. Муравов. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 424 с.
4. Косилов С.А. Влияние различных комплексов физических упражнений на восстановление работоспособности студентов / С.А. Косилов, Г.А. Аминев, С.С. Галеев. – Здоровоохр. Киргизии, 1979, № 1. – С. 14-18.
5. Муравов И.В. Физическая культура и активный отдых в разные возрастные периоды / И. В. Муравов. – К.: Здоровье, 1973. – 130 с.
6. Муравов И.В. Проблема активного отдыха в современной физиологии и физической культуре / И.В. Муравов // Вопросы активного отдыха трудящихся. – К.: 'Здоров'я, Киевский научно-исследовательский институт медицинских проблем физической культуры, 1970. – С. 33-37.
7. Мурза В.П. Использование физических упражнений как фактора активного отдыха и профилактики умственного утомления студентов вузов, отнесенных по состоянию здоровья к специальной медицинской группе / В.П. Мурза. – К.: 'Здоров'я, Киевский научно-исследовательский институт медицинских проблем физической культуры, 1970. – С. 111-116.
8. Присяжнюк С.И. Влияние малых форм активного отдыха на умственную деятельность студентов аграрных вузов / С.И. Присяжнюк, В.П. Краснов, В.М. Шапошник // Теорія і практика фізичного виховання, – Донецк: ДНУ, 2007. – № 1-2. – С. 32-39.
9. Присяжнюк С.І. Дослідження змін працездатності студентів спеціальної медичної групи під впливом активного відпочинку / С.І. Присяжнюк // Фізичне виховання в школі. – К., 2011. – № 4. – С. 38-40.
10. Присяжнюк С.І. Проблема рухової активності студентів вищих навчальних закладів телекомунікаційних технологій / С. І. Присяжнюк // Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів: ЧНПУ, 2015. – Вип. 129. – Т. 3. – С. 267-270 (Серія: педагогічні науки, фізичне виховання та спорт).
11. Раевский Р.Т. Здоровье, здоровый и оздоровительный образ жизни студентов. /Р.Т. Раевский, С.М. Канишевский. – Одесса: Наука и техника, 2008. – 556 с.
12. Розенблат В.В. Проблема утомления / В. В. Розенблат. – М.: Медгиз, 1975. – 240 с.
13. Сеченов И.М. Рефлексы головного мозга. Избр. труды / И. М. Сеченов. – М.: Медгиз, 1935 – С. 168.
14. Andersen K.L., Rutenfranz J., Masironi R., Seligr V. Habitual physical activity and health. – Copenhagen: WHO, 1978/ - 199 p.
15. Asmussen E., Mazin B. Recuperation after muscular fatigue by „diverting activities” // Europ. J. Appl. Physiol. And Occup. Physiol/ – 1978. – 35, № 1. – P. 1-7.
16. Asmussen E., Mazin B. Recuperation after muscular fatigue by „diverting activities” // Europ. J. Appl. Physiol. And Occup. Physiol / – 1978. – 35, № 1. – P. 9-15.
17. Astrand P.-O, Rodahl K. Textbook of Work Physiology: Physiological bases of exercise. Ed. 2. – New York: McGraw Hill Book Co., 1977. – 682 p.
18. Bourliere F. Senescence et senilite. – Paris: Doin et Cie., 1958.
19. Bulicz E., Adamiec K., Kobza M., Murawow O., Sobien J., Tuzinek S. Analiza antropologiczna pracy i nauczania jako sytuacji dezadaptacji i naruszania zdrowia // Antropologia a medycyna i promocja zdrowia. Tom IV. – Lodz: Wyd. Uniw. Lodzkiego, 2000. – S. 283-291.

УДК: 378.4.147.016:796

Приходько В.В.
Дніпропетровський державний інститут
фізичної культури і спорту

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ СТРАТЕГІЙ ДО РЕФОРМИ ВУЗІВСЬКОГО «ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ» В УКРАЇНІ

У статті досліджені варіанти реформи вузівської дисципліни «Фізичне виховання» згідно традиційної тілесно-орієнтованої стратегії, а також варіантів стратегії щодо сприяння породженню фізкультурної діяльності. Визначені переваги особистісне орієнтованого підходу.

Ключові слова: студенти, реформа «Фізичного виховання», тілесно-орієнтований підхід у фізичному вихованні, спортивно-орієнтований підхід, середовищно-орієнтований підхід, особистісне орієнтований підхід.

Приходько В.В. Перспективы применения различных стратегий к реформе вузовского «Физического воспитания» в Украине. В статье исследованы варианты реформы вузовской дисциплины «Физическое воспитание» согласно традиционной телесно-ориентированной стратегии, а также вариантов стратегии, содействующей порождению физкультурной деятельности. Определены преимущества лично-ориентированного подхода.

Ключевые слова: студенты, реформа «Физического воспитания», телесно-ориентированный подход в физическом воспитании, спортивно-ориентированный подход, средо-ориентированный подход, лично-ориентированный подход.

Prikhodko V.V. Prospects for the use of different strategies to reform university «Physical Education» in Ukraine.

The article explores options for the reform of high school discipline «Physical education» according to the traditional body-oriented strategy and the strategy that promotes the generation of sports activity.

In the early 1990s two strategies were formed for improving physical education of students. These strategies were based on the use of the different approaches and methods and also on teaching techniques.

One of them we reasonably consider as «traditional» first in time occurrence, it is associated with the solving of the problems of body-oriented physical education of students through high personal, creative and innovative activity of physical education teachers, that refers, rather, to the conduct of procedure.

These are options of the «new», the latest strategy:

1. Sports-oriented approach to physical education, which is based on the idea that sport has its own value.

2. Environment-oriented approach is based on that part of the pedagogical principles, which tell that the physical environment influences a man not less, and often more than verbal educational approach (conversation, persuasion, etc.). Regarding physical education environment-oriented approach means the creation of infrastructure and way of life, including the life of teachers who guide young people to the development of physical culture values.

3. Person-oriented approach. Its role of education is in pedagogical influences that are directed to the development of the individual of a student. By exercising of physical characteristics and motor skills, a teacher should not lose the theme of development of personal characteristics. This means that is not enough to be oriented on only formation of the individual of students with specific, predetermined mental and physical characteristics, but mainly, the student-centered approach is based most of all on their own abilities, aptitudes and preferences of a growing personality.

The advantages of the student-centered approach were written.

Key words: students, the reform of «Physical Education», the body-oriented approach in physical education, sports-oriented approach, environment-oriented approach, person-oriented approach.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. На початку 1990-х років сформувалися дві стратегії вдосконалення фізичного виховання студентів, що спираються на використання як різних підходів, так і методик, і педагогічних технологій. Одну з них ми обґрунтовано вважаємо «традиційною», першою за часом виникнення, вона пов'язана з вирішенням існуючих проблем тілесно-орієнтованого фізичного виховання студентів за рахунок високої особистості, творчої і новаторської активності викладачів фізичного виховання, що відноситься, скоріше, до відання методики.

Г.О. Ключкина, узагальнивши результати досліджень, проведених в останні роки, виділяє три основоположних (рамкових) підходи стосовно вдосконалення процесу фізичного виховання, які є суттєво відмінними від традиційного для нашої країни тілесно-орієнтованого фізичного виховання, відносяться до «нової», тобто більш пізньої за часом стратегії, і сприяють формуванню фізкультурної (спортивної) діяльності особи студента.

1. Спортивно-орієнтований підхід до фізичного виховання (СОФВ), що ґрунтується на уявленнях про те, що спорт має власні цінності. Введення у навчальну програму завдань достатньо глибокого освоєння навичок з того чи іншого виду спорту і вдосконалення в ньому розглядається як ефективний метод організації навчально-виховної роботи у закладах освіти різного типу.

2. Середовищно-орієнтований підхід (СОП), спирається на ту частину педагогічних принципів, згідно з якими матеріальне оточення людини чинить на неї не менший, а часто навіть більший вплив, ніж словесні виховні впливи (бесіда, переконання і т.д.). Стосовно фізичного виховання середовищно-орієнтований підхід означає створення у вищому навчальному закладі такої інфраструктури і такого способу життя, включаючи спосіб життя самих педагогів, які направляють студентську молодь до освоєння цінностей фізичної культури. Сучасні спортивні споруди і фітнес-зали, дотримання санітарно-гігієнічних норм служать тут додатковим стимулом [4, с.48].

3. Особистісне орієнтований підхід. Його суть у фізичному вихованні полягає в тому, що педагогічні впливи спрямовуються на розвиток особистості студента. Розвиваючи тілесні якості і рухові навички, викладач не повинен втрачати тему розвитку особистісних якостей. Це означає, що замало ставити лише завдання формування особистості студентів з певними, наперед заданими психофізичними якостями, як це відбувається у підході ППФП. Навпаки, особистісне орієнтований підхід спирається, головним чином, на власні здібності, нахили та переваги зростаючої особистості.

Мета дослідження – полягає в тому, щоб проаналізувати та оцінити перспективи використання різних наявних стратегій щодо реформи вузівського «Фізичного виховання» в умовах сучасної України.

Результати власних досліджень. Встановлено, що дослідження, спрямовані на вдосконалення вузівського фізичного виховання, у руслі спортивно-орієнтованого, середовищно-орієнтованого та особистісне орієнтованого підходів проводяться, починаючи з 1990-х років [5; 9]. Перші два з вказаних виникли поза межами СРСР, і при цьому на даний час СОФВ розглядається як достатньо перспективна в окремих країнах форма фізичного виховання студентів. Самостійний вибір молоддю виду спорту, якщо такий вибір є, сприяє підвищенню мотивації у заняттях фізичним вихованням.

У якості прикладу постановки фізичного виховання дітей та молоді на основі СОФВ можна навести Німецьку Демократичну Республіку (НДР), у якій успішні виступи спортсменів на міжнародній арені розцінювались як важливий фактор ствердження переваг соціалістичного способу життя, у тому числі перед капіталістичною ФРН. У цій країні, починаючи від початкових класів загальноосвітньої школи йшов пошук, відбір і залучення вмотивованої та перспективної молоді до активних занять спортом, у тому числі й через так звані «спортивні класи» з видів спорту, у які зараховувались

хлопці та дівчата не лише з даного міста або містечка, але й з усієї країни.

Про те, що СОФВ має суттєві вади, а саме передбачає достатньо значні ресурси (кадрові, фінансові, матеріальні) може свідчити приклад розвитку у НДР зимових видів спорту. Адже концентрація тут зусиль і ресурсів на конкретних (точкових, створених не для масової практики) спортивних проєктах свідчить про наявність лімітуючих факторів у цій небагатій країні.

Прикладом такого підходу може слугувати розвиток зимових видів спорту. Так, федерація хокею НДР збрала провідних спортсменів у двох клубах «Динамо» міст Берліна і Вейсвассера. Тут були кращі катки, найбільш кваліфіковані тренери та хороші спортивні керівники. У підсумку «піраміда» кожного клубу об'єднувала приблизно 200 хокеїстів різних вікових груп, тобто 400 на усю країну, які тренуються за єдиною методикою, у тісному контакті з лікарями та науковцями. Про силу збірної НДР можна судити з того, що вона регулярно виступала у вищій лізі світового хокею [6, с.2].

Федерація фігурного катання НДР, з метою консолідації тренерських, фінансових і матеріальних ресурсів, прийняла рішення, починаючи з 1971 року, не культивувати спортивні танці [12]. Увага федерації до концентрації зусиль на обраних напрямках дозволила підготувати чемпіонів світу та Олімпійських ігор (Г. Зайферт і К. Еррат - серед жінок, Я. Хофмана - серед чоловіків, Р. Кремер і Р. Естаррайх - серед спортивних пар) [11, с.3].

СОФВ, дійсно, в останні десятиліття широко використовується в західних університетах, незрівнянно більш багатих ніж, навіть, окремі країни світу. Так, *ендавмент* (цільовий фонд, у якому накопичують пожертви від спонсорів та меценатів, вигідно їх інвестують і використовують прибутки за своїми академічними потребами, у тому числі на розвиток студентського спорту), Гарвардського університету у 2014 р. складав 32,3 млрд. дол. США і перевищував ВВП половини країн світу (до прикладу, ВВП України у 2014 р., яка була 49-ю економікою світу, мав обсяг у 373,1 млрд. дол.) [13, с.1].

Можна навести й інші приклади: *ендавменти* Університету Техасу та Єльського університету складають відповідно 25,4 і 23,9 млрд. дол. Не набагато відстають від них Стенфордський (21,5 млрд. дол.) і Принстонський університети (21 млрд. дол.). Масачусетський технологічний інститут, Техаський університет А&М, Північно-Західний університет, Мічиганський університет і університет Пенсільванії мають *ендавмент-фонди* від 12,4 до 9,6 млрд. дол. Найбільший *ендавмент-фонд* у Японії належить Осацькому університету і складає на початок 2015 р. 2,3 млрд. дол. США.

Серед європейських можна вказати Центрально-Європейський університет у Будапешті (приблизно 1 млрд. дол.) та Технічний університет Цюриха (400 млн. дол.). Для порівняння в Україні, державні виші якої отримують вкрай обмежене державне фінансування, недостатнє навіть для забезпечення ошатливого, традиційного тілесно-орієнтованого фізичного виховання, формально тільки при одному українському ВНЗ, а саме при Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Т. Шевченка, у 2012 р. створений благодійний *цільовий фонд*, який на кінець 2015 р. акумулює близько 250 тисяч гривень [8, с.6].

Отже, не відкидаючи ідеї СОФВ, усе ж зазначимо, їх не можна ані рекомендувати, ані втілювати в усіх українських вишах. У найближчій перспективі СОФВ може бути використане лише у найбільш потужних, з фінансової точки зору, університетах України, які самі оберуть цей шлях.

СОП у фізичному вихованні розглядають як спосіб побудови освітньо-виховного процесу, заснований на особливому розумінні сутності виховання, при якому акценти зміщуються з теми активного педагогічного впливу на особистість, на область створення виховуючого (розвиваючого, навчального) середовища як сукупності впливів просторово-предметного і соціально-культурного оточення. За такої організації фізичного виховання включаються механізми внутрішньої активності учня в його взаємодії з середовищем, у якому й відбуваються саморозвиток і самовираження зацікавленої особи.

Спираючись на визначення освітнього середовища В. А. Ясвіна [14], під фізкультурно-спортивною середовищем освітнього закладу розуміємо сукупність різних умов і можливостей фізичного і духовного формування і саморозвитку особистості, що містяться у просторово-предметному і соціальному оточенні [7; 10], які теж мають цілком «матеріальну основу».

Щоб зрозуміти, яку спортивну базу мали тоді у своєму розпорядженні американські виші, де й виник СОП, наведемо дані по чотирьом вищим навчальним закладам США, які розташовані на Східному узбережжі (по двом вузам штатів, тобто, державним, і двом приватним вишам), які відносяться до рубежу кінця 1980-х - початку 1990-х років, коли саме й почав формуватись середовищно-орієнтований підхід у фізичному вихованні студентів.

Університет штату Пенсільванія. Число студентів 62000 чоловік. Спортивна база: стадіон на 63700 місць, 2 басейни (з 5 ваннами, одна олімпійського розміру), легкоатлетичний закритий манеж на 7300 місць (вміщує 5 тенісних кортів). Ігрових залів - 3 (вміщують в цілому 9 баскетбольних майданчиків), гімнастичних залів - 2, зали для волейболу та бадмінтону - 2, каток зі штучним льодом, зали для боротьби, фехтування і тренажерів - 4, танцювальні студії - 2, відкритих кортів - 73, закритих майданчиків для гандболу - 36, тренувальні поля для футболу, бейсболу, софтболю та хокею на траві - 10, водна та веслувальна станція.

Хантер коледж у м. Нью-Йорку, що входить до складу університету штату Нью-Йорк, розташований в центральному районі Манхеттена. Число студентів 20000 чоловік. Спортивна база: басейнів - 2, ігрових залів - 2, гімнастичних залів - 3, зали для боротьби і тренажерів - 3, студії для танців - 2. Оскільки зазначена база вважається недостатньою, то мерія м Нью-Йорка безкоштовно надає коледжу поля для футболу і тенісні корти в муніципальних парках і будівлі Арсеналу.

Приватний Рочестерський інститут технології. Розташований у м. Рочестер, штат Нью-Йорк. Кількість студентів - 8 500. Спортивна база: стадіон, 2 спортивних зали (вміщують 4 баскетбольні майданчики), легкоатлетичний манеж (вміщує 3 корти), басейн, критий каток, центр фізичної підготовки, обладнаний тренажерами, зал боротьби, численні відкриті спортивні майданчики і поля, тенісні корти.

Приватний жіночий коледж Маунт Холліок. Розташований в містечку Південний Хедлі, штат Масачусетс. Число

студентів 1950 чоловік. Спортивна база: басейн в 2 ваннах, легкоатлетичний манеж (4 доріжки по 200 м., вміщує 6 тенісних кортів), ігровий зал, закритий каток, закритий манеж для верхової їзди, закриті корти для гри в сквош і рекетбол - 8. Крім того, зал для тренажерів, сауна, веслувальна станція, легкоатлетичний стадіон, тенісних кортів - 15, поля для футболу та софтболю - 4.

З матеріалів Асоціації студентського спорту випливає, що майже всі вузи США мали тоді свої плавальні басейни. Якщо своїх басейнів не було, то використовувались муніципальні, надані вишам безкоштовно [2, сс.3-4].

Що ж до системи особистісно орієнтованих технологій виховання, вони проєктуються, виходячи з таких уявлень. У процесі відповідно влаштованого вузівського «Фізичного виховання» студент не тільки «формується» (тобто, досягає відповідного рівня знань, компетентностей і здібностей, забезпечує свої соматофізичні кондиції, міцне здоров'я), але й організує своє розуміння про майбутню життєдіяльність, включаючи власну професійну діяльність, важливе місце в якій займає досягнення високої працездатності і здоров'я.

Особистісно-розвивальні технології у фізичному вихованні спираються на чотири фундаментальні чинники у системі виховання: фактор ціннісної орієнтації, фактор цілеспрямованості, фактор саморозвитку та самореалізації, фактор ієрархічності. Якщо режим адаптації до умов середовища (масаж, фізіотерапія, фармакологія, фізичні засоби відновлення і реабілітації) давно і широко використовуються, то режим розвитку (інтелектуального, психо-емоційного і тілесно-рухового) розроблений тут все ще недостатньо.

Звертаємо увагу на фрагмент тексту про особливості стратегії першого типу («традиційної»), оскільки він фіксує принципово загальне для робіт, що належать до традиційної стратегії, якого б аспекту вдосконалення викладання дисципліни «Фізичне виховання» вони не торкалися. Мова у цій стратегії йде, по-перше, про фактичне збереження стилю і практики педагогічного керівництва, як єдино можливого, він ідеологічно об'єднує всіх прихильників цієї стратегії. По-друге, про прагнення до консервації суб'єкт-об'єктних відносин у системі викладач-студент, а значить і про фактичну відмову від ідеї гуманізації вищої освіти в тій її частині педагогічної практики, яка стосується викладання «Фізичного виховання». По-третє, про відмову від спроб перетворення «Фізичного виховання» на дисципліну іманентну сучасному явищу вищої освіти, яке орієнтоване на формування різних між предметних компетентностей та діяльностей (у даному випадку пов'язаних з підвищенням своєї працездатності і здоров'я за рахунок власних зусиль).

Прикладом цієї стратегії є дослідження [1, сс.8-10], проведене у Тихоокеанському державному університеті Росії. Автором підтверджено, що в результаті використання «традиційної» стратегії, фізкультурно-спортивна діяльність так і не стала для більшості студентів насущною потребою, а здоров'я і фізична підготовленість не входять до числа провідних цінностей значної частини молоді. У той же час зростає число студентів, звільнених від занять або зарахованих до спеціальної медичної групи: їх кількість в цьому університеті з 1991 по 2005 рр. істотно збільшилася - з 7,7% до 31,2%.

З числа відрاهованих з цього університету за академічну неуспішність у 2004-2005 навчальному році більшість не справлялися з навчальним навантаженням через погіршення здоров'я. При цьому вивчення ставлення студенток 1-3-го курсів до свого здоров'я дозволило встановити, що більшість помилково оцінюють своє здоров'я як задовільне, хоча виявлено зниження рівня об'єктивних показників здоров'я від курсу до курсу. У зв'язку з цим розроблено підхід, заснований на використанні в структурі річного циклу форм занять, застосовуваних у тренуванні жінок (класичної аеробіки, кондиційної гімнастики, систем Пілатеса і Ізотон), це все ті ж форми групових занять, примітні лише новизною в організації фізичної активності.

Автор зазначає: «Для підвищення якості викладання предмету, в рамках відведеного на 1-й курс часу перерозподілили години між розділами програми. Лекційний курс був скорочений до 6 год. і склав 4,4% у порівнянні з 11,7% у державній програмі. Методико-практичний і контрольний розділи експериментальної програми були скорочені на 6 год., що дозволило розширити практичний розділ до 110 год. (до 80,9% всього навчального навантаження). Для того, щоб не порушувати принципів оздоровчого тренування (?), такі як систематичність і поступовість, методико-практичні заняття були поєднані з навчально-тренувальними і проводилися у співвідношенні 15:45 хв. відповідно» [1, с. 8-9].

Це і є підхід в рамках «традиційної» стратегії: змінюються, «освіжаються» форми і зміст занять, не зачіпаючи устрою самої дисципліни. Не ставлячи під сумнів вказане і схожі дослідження для вдосконалення блоку моторної складової дисципліни «Фізичне виховання», поставимо під сумнів перспективність «традиційного» підходу у наш час, згідно якого об'єктом зусиль педагогів як і раніше залишається сама тільки тілесність студентів.

ВИСНОВКИ. «Нову» стратегію відрізняє прагнення перейти від суб'єкт-об'єктних відносин між викладачем і студентом до суб'єкт-суб'єктних (тобто, до стилю педагогічного управління). По-друге, бажання перевести студента із стану об'єкта впливів викладача, в позицію суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності, за рахунок чого у нього виникає повноцінна навчальна діяльність, якої в умовах традиційного викладання «Фізичного виховання» просто немає, усе зводиться до тренування. По-третє, прихильники «нової» стратегії переводять акценти зусиль на свідомість осіб, що займаються, виводячи на перший план цінності і мотиви, знання і вміння, необхідні для проведення особою своїх фізкультурно-оздоровчих занять. По-четверте, тільки в рамках «нової» стратегії можливий індивідуалізований освітній процес на основі особистісно орієнтованого фізичного виховання, що відкриває нові горизонти розвитку «Фізичного виховання», як вже освітньої вузівської дисципліни.

Такий підхід відрізняється не тільки обов'язковою увагою до фізичних вправ і спорту, але й прагненням до поширення цінностей фізичної культури і здорового способу життя, формування у студентів стійкої мотивації до продовження фізкультурно-спортивних занять навіть після здачі заключного заліку по «Фізичному вихованню». Це, також, увага до формування потрібних для цього особі компетентностей з фізичного виховання. Тим самим створюються умови для спільної зацікавленої діяльності викладачів і студентів, що відкриває нові можливості для реформи вузівської дисципліни «Фізичне виховання» у частині формування фізкультурно-діяльної особи.

ПЕРСПЕКТИВА ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Основними завданнями педагогічної технології фізкультурної

освіти у вищій школі є створення оптимальних педагогічних умов і передумов до самореалізації інтересів і потреб студентів у сфері фізичної культури і спорту; формування усвідомленого вибору методик і способів фізкультурної діяльності і вдосконалення в ній; формування фізичної культури особистості [3, с.36]. Технологія освіти студентів включає п'ять етапів: діагностичний; потребово-мотиваційний; діяльно-практичний; контрольний; рефлексивно-корекційний. Критерій ефективності освоєння теоретичної частини включає засвоєння основних понять фізичної культури; медико-біологічних та історико-культурних знань; організаційно-методичні знання; знання техніки безпеки [3, с.36-37]. Дослідження згідно цих базових розробок потрібно продовжити.

ЛІТЕРАТУРА

1. Belkina N. V. Zdorove formiruyuschaya tehnologiya fizicheskogo vospitaniya studentok vuza / N. V. Belkina // Teoriya i praktika fizicheskoy kulturyi. – 2006.- # 2. – S. 7-11.
2. Belyih S. I. Formirovanie osnov lichnostno orientirovannogo fizicheskogo vospitaniya v vyisshy shkole SShA (materialno-tehnicheskij aspekt) / S. I. Belyih // VIsnik Chernigivskogo natsionalnogo pedagogichnogo univrsitetu Imeni T.G.Shevchenka. Seriya: PEDAGOGICHNI NAUKI. FIZICHNE VIHOVANNYA TA SPORT.– 2012.–Vipusk 100.–S.35-38).
3. Dvorak V. N. Otsenka effektivnosti pedagogicheskoy tehnologii obshchego fizkulturnogo obrazovaniya studentov / V. N. Dvorak // mater. nauch.-prakt. konf. «Povyishenie kvalifikatsii i perepodgotovka kadrov v oblasti fizicheskoy kulturyi, sporta i turizma», Minsk, 28 maya 2009 g. – Minsk : BGUFK, 2009. – S.35-40.
4. Klyuchkina G. O. Sovremennye pohodyi k organizatsii uchebnogo protsessa neprofessionalnogo fizkulturnogo obrazovaniya / G. O. Klyuchkina // Sb. mater. Rossiyskoy nauch.-prakt. konf. s mezhdunarodnym uchastiem «Modernizatsiya fizicheskogo vospitaniya i sporta v Rossiyskoy Federatsii», 6-10 sentyabrya 2010 g. / Red. V. M. Barshay, S. N. Litvinenko. - Rostov-na-Donu, 2010. – S. 46-48.
5. Lubyisheva L. I. Teoretiko-metodologicheskie osnovy formirovaniya fizicheskoy kulturyi studentov : avtoref. dis. na soiskanie uchen. stepeni dokt. pedagogich. nauk : spets. 13.00.04 «Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya, sportivnoy trenirovki i ozdorovitelnoy fizicheskoy kulturyi» / L. I. Lubyisheva. - M., 1992. - 53 s.
6. Nikkel V. Eksperiment v deystvii / V. Nikkel // Sovetskiy sport. – 1973, 21 avg.
7. Petrovskiy V. A. Lichnost v psihologii: paradigma sub'ektnosti / V. A. Petrovskiy. – Rostov n/D: Feniks, 1996. – 512 s.
8. Покідіна В. У пошуках альтернативи фінансування вищої освіти [Електронний ресурс] / В. Покідіна. - Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/opinion/pokidinacolumn/u-poshukah-alternativi-fnasuvannya-vishcho-osviti-672994.html>.
9. Приходько В. В. Педагогические основы физкультурного образования студентов (Опыт игрового проектирования и экспертизы): дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Приходько Владимир Васильевич. –М., 1991. –416 с.
10. Слободчиков В. И. Психология человека / В. И. Слободчиков, Е. И. Исаев. – М., 1995. – 445 с.
11. Фигурное катание [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://dic.academic.ru/Фигурное_катание.
12. Чемпионат ГДР по фигурному катанию (Материал из Википедии) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki...ГДР_по_фигурному_катанию.
13. Экономика Украины (Материал из Википедии) [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Экономика_Украины.
14. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию/ В. А. Ясвин. - М.,2001. - 365 с.

УДК 37.091.12:796

Олександр Проніков
Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г.Шевченка

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В статті досліджено перспективи підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищих педагогічних навчальних закладах України початку XXI століття. Проведене дослідження дозволило визначити перспективи підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у педагогічних ВНЗ.

Ключові слова: навчання, виховання, підготовка вчителя фізичної культури.

Александр Проников Перспективы подготовки будущих учителей физической культуры. *В статье исследованы перспективы подготовки будущих учителей физической культуры в высших педагогических учебных заведениях Украины начала XXI века. Проведенное исследование позволило определить перспективы подготовки будущих учителей физической культуры в педагогических вузах.*

Ключевые слова: обучение, воспитание, подготовка учителя физической культуры.

O. Pronikov. Perspective preparation of teachers of physical culture. *Important problems of preparation of future Physical Culture teachers at higher educational establishments of Ukraine are analyzed in the article. The investigated regulatory documents, sources of literature and records permit us to affirm that the period between 90's of the 20th century have been characterized by the decreasing interest of authorities, educational establishments of all levels and scientists to the organization and subject of the preparation. Nevertheless at the beginning of the 21st century the situation with the preparation of physical culture teachers and character building at school started to improve, including what refers to search of new subject of education, training forms and methods, perfection of the educational process at the physical training faculties. The article deals with the prospective aspects of creative use of pedagogical higher educational establishments achievements. We have analyzed*